

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik, dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglasi): Trikrat razdeljena peti vrsta 24 v, cela stran 60 K. — Pri večkratnem oglašanju znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v pritličju.

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 15. marca 1913.

Leto I. / II. / III.

Kaj hočemo?

Že zopet nov list! zaklical bode eden ali drugi, zagledavši prvo številko „Domačina“. Saj jih imamo pri nas Slovencih, tako si bode marsikdo rekel, že itak prav lepo število, da, skoraj že preveč, vsake vrste in različne strankarske smeri, saj imamo politične in strokovne liste, dnevnike in tednike! Prav imaš, častiti bralec, toda le počasi in ne pre nagli se! Odgovori mi na ta-le vprašanja: Imamo-li pri nas Slovencih političen list, ki ni strankarski, in ki ni izključno trobilo te ali one stranke? Ali mi veš navesti kak političen list, bodisi dnevnik ali tednik, ki ti daje poročila o političnih in gospodarskih dogodljajih v deželi Kranjski in izven nje nepristransko brez namena, postaviti svojo stranko in nje delovanje v najlepšo luč, nasprotno pa pobijati in ji predbacivati, da je le ona kriva vsega zla? Saj je samo ob sebi umevno in naravno, da vsak strankarski politični list hvalisa vse, kar stori in ukrene njegova stranka, da pa delovanje in stremljenja nasprotne stranke natolcuje, pobija in v nič spravlja in ako že tega ne more, zamolči. Če beremo poročila o shodih, o volitvah, o deželnozborskem zasedanju i. t. d. v tem ali onem dnevniku, nam poročajo različni listi po njih strankarski barvi tako različno, kakor sta noč in dan.

Kaj hočemo mi! Prinašati hočemo najvažnejša poročila, za katera se zanima naš kmet in mali obrtnik, popolnoma verodostojno in nepristransko, hvalili in odobravalni bodemo vse, kar je hvalevredno, naj pride od te ali one stranke. Stvarno hočemo razpravljati in odkritosrčno obrazložiti in v vsakem važnem slučaju povedati svoje mnenje, ne oziraje se ne na desno ne na levo in ne hoteč nobeno osebo ali stranko razžaliti. Vsakokrat bodemo natančno razmotrivali in brez prizanašbe povedali, kaj se nam pri tem ali onem načrtu ne zdi prav.

Napadali ne bodemo nikogar, če se pa bo nas napadalo, ne bomo odgovarjali; kajti naša naloga ni, da bi se s kom pulili in prepirali. To store že drugi v obilni meri in mi jim rade volje prepuščamo to polje.

Pred očmi bodemo edino le imeli tehtno vprašanje: Koristi-li to ali škoduje našemu kranjskemu kmetu in malemu obrtniku? Mi hočemo izdajati list za našega kmeta in malega obrtnika, ki hoče biti podučen o političnih in gospodarskih dogodkih zlasti naše ožje kranjske domovine po kratkih in popolnoma verjetnih in zanesljivih poročilih. Mi hočemo poročati o agrarskem in obrtnem gibanju v naši državi in imeti ozko stiko z vsemi strankami, ki jim je blagor kmečkega in obrtniškega stanu pri srcu.

Najglobokejše je naše prepričanje, da je kmečki stan temelj naši državi, da je njen blagor v prvi vrsti odvisen od blagra kmečkega stanu. Naš slovenski kmet, ki je stal od nekaj že na braniku ob deželnih in državnih mejah, da odvrne razne ugrabežljive sovražnike, je tudi vedno zvest našemu presvitlemu cesarju in pravi avstrijski državljan.

Glasilo tega hočemo biti in pokazati celi državi, da tako je in ostane vekomaj!

O davščini od prirastka na vrednosti nepremičnin.

S postavo z dne 4. junija 1912, dež. zak. št. 34, vpeljala se je za Kranjsko nova davščina od prirastka na vrednosti nepremičnin, katero pobira deželni urad in ki je v celoti le uporabiti za domačo korist, kajti po odbitku 5 % tega davka kot režijski prispevek za deželni zaklad, ima pripadati ena polovica preostalega donosa davščine deželnemu zakladu, drugo polovico pa mora deželni urad odkazati občinskim blagajnicam, v katerih leže novemu davku podvržena zemljišča, oziroma nepremičnine. Vsakdo bo začuden vprašal, kakšna vrsta davka pa je to? Kratek odgovor je, da je smatrati za prirastek na vrednosti razliko med sedanjo prodajno ceno (postava jo imenuje otujilno vrednost) in ceno, ki je bila določena pri predzadnjem prenosu, oziroma prodaji (postava to označi kot pridobitno vrednost), to je znesek, ki nam pove, za koliko je dotična nepremičnina med zadnjim in predzadnjim prenosom lastnine na vrednosti sama na sebi pridobila.

Kakor je vse draže postalo, tako narašča vedno kvišku tudi vrednost nepremičnin, naj se gre za hiše ali gospodarska poslopja ali za navadna obdelana ali neobdelana zemljišča, kar je naravna posledica tega, da so zgradbe stavb vsled višjih cen potrebnega materiala in mezd vedno dražje, kar velja tudi o vseh pridelkih drugih nepremičnin.

Razložek, ki je nastal vsled te naravne povzdige med zadnjo in predzadnjo ceno, t. j. med otujilno in pridobitno vrednostjo, je podvržen novemu davku. Pomniti pa je treba pri tem, da vsi izkazani izdatki za trajni povišek vrednosti, n. pr. za nove stavbe, prezidave, za trajno zboljšanje kulturnega stanja itd., ki so se med zadnjim in predzadnjim prenosom potrosili in se niso pokrili iz podpor, ne pridejo pri določi prirastka v poštev, ker se morajo ti stroški prišteti pridobitni vrednosti. N. pr.: nekdo je kupil hudo zanemarjeno posestvo za primerno nizko ceno, prezidal ali na novo napravil stavbe, trajno zboljšal kulturno stanje kmetijskih in gozdarskih zemljišč, vpeljal vodo vod itd., potem ga pa za primerno višjo ceno prodal. Po zakonu se imajo torej vsi ti izdatki, v kolikor jih more otujitelj (prodajalec) dokazati, priračunati prvotni, t. j. pridobitni ceni ali vrednosti, pri davku na prirastek torej ne pridejo v poštev. Zato je treba račune o takih izdatkih zelo dobro shraniti, kajti čez sedem let vse prav pride, pravi pregovor.

Posebno važna za gozdarska posestva je dalje postavna določba, po kateri se mora razlikati med vrednostjo stoječih pridelkov o priliki predzadnjega prenosa lastnine in vrednostjo istih pri sedanjem prenosu (otujitvi) prišteti pridobitni ceni; n. pr.: nekdo je kupil zelo izsekan gozd. čigar še stoječe drevje je bilo vredno 100 kron, za 600 kron. Črez leta, ko se je gozd lepo obrastel in je stoječe drevje vredno 1000 kron, ga pa proda za 2000 kron. Prvotni pridobitni ceni je tedaj prišteti razliko med vrednostjo drevja pri pridobitvi in otujitvi po 900 kron; ta cena se sedaj poviša $600 + 900 = 1500$ kron, tako da pride le znesek 500 kron kot davščini podvržen prirastek na vrednosti v račun.

Ta davščina pa se ne bo pobirala od vseh prenosov lastninske pravice. tiče se nepremičnin, ker določa zakon med drugimi sledeče izjeme: Davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin je prost prenos, če

prirastek ne presega 10 % pridobitne vrednosti ali če se vrši prenos potom prisilne dražbe (prostovoljne javne dražbe tedaj niso te davščine proste). Dalje so še prosti prenosi vsled smrti na dediče ali voliljojemnike, neodplatni prenosi (to je darilni) med živimi, odplatni prenosi od prednikov (staršev) na potomce (otroke, vnuke) ali na zeta, oziroma sneho in odplatni prenosi med zakonci, dalje zamena kmetskih zemljišč v svrhu zaokroženja.

Po lestvici, ki se nahaja v postavi, znaša pristojbina na prirastek 5 do 25 % poslednjega po višini tega v primeri s pridobitno ceno. Ta izračunani znesek davščine se pa zniža razmeroma za 5 do 50 %, ako je posestna doba trajala 5 do 30 let.

Dolžnost otujitelja (izročitelja posestva) je, plačati to davščino. Potom pogodbe se pa lahko ta dolžnost prevrne na pridobitelja, a v tem slučaju otujilna vrednost za ta znesek poviša, davek je tedaj nekaj višji.

Postava nalaga dalje otujitelju, da mora tekom 14 dni po sklenjeni pogodbi prenos ob navedbi vseh za odmero bistvenih okolnosti pismeno ali protokolarčno (ustno) naznaniti deželnemu, za odmero davščine pristojnemu uradu in tej ovadbi priložiti dotične listine ali v izvirniku ali v poverjenem prepisu. Ako otujitelj tega ne stori, zapade lahko občutljivemu povišku davka, ki se davščine zavezanemu lahko brez uvedbe kazenskega postopanja predpiše, tudi v tem slučaju, če se brani dati zahtevana pojasnila ali če hoče pravo otujilno vrednost prikriti. Poleg tega se še lahko uvede kazensko postopanje, za koje so pristojne politične oblasti, ki lahko kaznujejo z globo do 500 kron.

O odmeri te davščine se obvesti zavezanec po plačilnem nalogu ter je odmerjeni davek vplačati tekom 14 dni po vročbi plačilnega naloga pri deželnem uradu, ker se inace zaračunajo 5 % ne letne zamudne obresti in se izvrši izterjevanje izvršilnim potom.

Proti plačilnemu nalogu dovoljena je pritožba na deželni odbor tekom 30dnevnega roka. Pritožba nima odložne moči.

To so bistveni predpisi navedenega zakona, ki je izšel v 16. kosu deželnega zakonika za leto 1912.

Ako bi si bil kdo v kakem slučaju glede določil tega zakona še na nejasnem, se lahko obrne na uredništvo „Domačina“, ki mu bo rade volje dalo zahtevana pojasnila.

O načrtih vodne naprave za pridobitev električnega toka pri jezilni zatvornici blizu šentpeterskega mostu.

O konkurenčnih načrtih vodne naprave mestne občine ljubljanske in deželnega odbora kranjskega pri jezilnici, ki jo napravi komisija za osuševanje barja v Ljubljani blizu šentpeterskega mostu, za pridobitev električnega toka, je deželna vlada določila komisijsko obravnavo na ponedeljek, dne 17. marca t. l., v svrhu razmotrivanja vprašanja, kateremu načrtu naj se da prednost. Komisija se snide omenjenega dne ob 9. uri predpoldne na šentpeterskem mostu v Ljubljani.

Po načrtu mestne občine ljubljanske je vodna naprava projektirana na desnem bregu Ljubljanice pod šentpeterskim mostom neposredno ob jezilni zatvornici. Voda se napelje k štirim gonilnim turbinam v dotični strugi z gostimi grabljami, odpelje se pa

spodnja voda brez posebne odtočne struge neposredno v Ljubljano pod poslopjem za motorje.

Da se po možnosti izkoristi vodna sila, sta projektirani dve turbini za majhno vodo po 14 kubikmetrov v sekundi pri padcu 4,7 m, dalje dve turbini za veliko vodo po 14 kubikmetrov v sekundi pri padcu 3,0 m in dve budilni turbini po 1,3 kubikmetrov v sekundi pri padcu 4,7 m.

Soraba Gruberjevega kanala pri veliki vodi se sicer omenja v tehničnem poročilu k načrtu, toda ista v tem načrtu ni podrobno preračunjena ali bliže določena.

Jezilna zatvornica bi imela dve odprtini po 11 m svetlobe in ob desnem bregu kulisno, 3,80 m široko zatvornico za prazni odtok; zatvornice bi se odpirale z električno gonilno močjo ali pa po potrebi tudi z ročno pripravo.

V poslojju za motorje se misli postaviti: dva generatorja za vrtilni tok po 580 KW., dva generatorja po 370 konjskih sil, dva budilna stroja po 36 konjskih sil in dva motorja za zatvornico. Pritekline, kakor delavnica, skladišče, pisarna itd., se bodo nastanile v posebnem prizidku k centrali.

Voda se zajezi le do višine, ki je konsentirana komisiji za osuševanje barja in izkoristi se vedno pri različnem stanju vode obstoječi padec, ki meri od 5,35 do 2,45 m.

Množina gonilne vode znaša po načrtu najmanj 7,6 m in največ 70 m v sekundi in dajo turbine skozi 200 dni v letu 1400 ter pri veliki vodi 280 konjskih sil brez ozira na sorabo Gruberjevega kanala.

Načrt, ki ga je vložil kranjski deželni odbor sporazumno z upravo c. kr. državnih železnic radi podelitve vodopravnega dovoljenja, je načrtu mestne občine ljubljanske podoben ter se po tem načrtu projektira vodna naprava na levem bregu Ljubljane pod šentpeterskim mostom tudi neposredno ob jezilni zatvornici komisije za osušitev barja.

Po tem načrtu se napelje voda k trem turbinam v dotični strugi, ki je opremljena s potapljalno steno in z gostimi grabljami; spodnja voda se odpelje ravno tako kakor pri prvem načrtu brez posebne odtočne struge pod poslopjem za motorje neposredno v Ljubljano. Največje izkoriščanje vodne sile namerava se doseči s sledečimi pripravami:

- 1.) množina vode, ki presega zmoglost turbin, se odpelje po Gruberjevem kanalu;
- 2.) struga Ljubljane od iztoka Gruberjevega kanala do jez pri Fužinah se regulira;
- 3.) vzdajajo se takozvani ejektorji;
- 4.) eventualno se napravi v strugi Ljubljane, in sicer v progji jezilna zatvornica - jez pri Fužinah, kuneta.

Jezilna zatvornica bi imela štiri odprtine po 6,90 metrov svetlobe in bi se odpirala kakor v prvem načrtu.

Ob le v e m bregu se misli napraviti o d p r t i n a z a r i b e, kar je za ribarstvo zelo važnega pomena. Za uporabo Ljubljane kot vodne ceste namerava se ob desnem bregu zatvornica za ladje in plave.

Za pritekline se zgradi kakor v prvem načrtu posebno poslopje.

Voda se zajezi do iste višine, kakor po načrtu mestne občine ljubljanske.

Normalna požiralna zmoglost vseh treh turbin znaša 37,5 kubikmetrov v sekundi; izkorišča se vedno ves padec pri jezilni zatvornici, ki meri pri različnem vodnem stanju od 5,494 do 2,178 m, oziroma od 6.600 do 2.189 m.

Množina gonilne vode znaša pri mali vodi 3,77 kubikmetrov v sekundi, pri srednji vodi 37,5 kubikmetrov in pri veliki vodi 8,25 kubikmetrov in dajo turbine pri 75%nem efektu 165, 1554 (1520 konjskih sil skozi 270 dni v letu) in 114 konjskih sil, oziroma, ako se napravi kuneta, 199, 1695 in 143 konjskih sil; idealna povprečna zmoglost turbin na leto znaša 1330, oziroma 1461 konjskih sil.

Razdelitev referatov pri deželnem zboru.

Posamezni referati pri deželnem zboru kranjskem so med deželnimi odborniki sledeče razdeljeni, kar dajemo splošno na znanje v to svrhu, da bo vsakdo v danem slučaju vedel, kam se mu je obrniti.

Deželni glavar dr. Ivan Šustersič ima referate o vseh personalijah, umetništvu, gospodinjstkih šolah in gospodinjstkih tečajih.

Deželnemu odborniku Josipu Ant. grofu Barbotu so odkazani referati o železnicah, deželni kulturi, in sicer o vinarstvu, ribarstvu, gozdarstvu, sadjarstvu, živinozdravništvu, kmetijski družbi, podkovski šoli, o šoli na Grmu, posestvu na Robežu; nadalje poročila o obrambi poljščine, o stanovskih stvarih, prisilni delavnici, oskrbi za zanemarjeno mladino v deželni prisilni delavnici, pospeševanju tujskega prometa.

Deželni odbornik dr. Evgen Lampe ima poročila o deželnih financah, živinoreji, zboljšanju hlevov, mlekarstvu, sirarstvu, deželni banki, cestah, melioracijah in vodovodih, o izkoriščanju vodnih sil za električno napravo in zadružništvu.

Deželnemu odborniku dr. Vladislavu Peganu so pridržani referati o občinskih stvarih, gasilnostražnem zakladu, stavbinskih stvarih, o pritožbah v cestnih zadevah, izvzemši administrativno - tehnične zadeve, o deželnozborskih zadevah in deželnih poslojih.

O ustanovah, ubožnih zadevah, vojaških zadevah, pripravi, deželnem muzeju, agrarskih operacijah, beri, statistiki, deželnem teritoriju, deželnem gledališču, odgonu in konsignacijah in oskrbnih stroških za izvenkranjske bolnice poroča deželni odbornik dr. Karel Triller.

Referati o šolstvu, trgovski šoli, deželnih dobredelnih zavodih in javnih bolnicah, o odpisu bolniških oskrbnih stroškov, o zdravstvu, obrti, visokošolskih podporah in o oskrbi za zanemarjeno mladino v Salezijanskem zavodu so pridržani deželnemu odborniku dr. Ivanu Zajcu.

Politični tedenski pregled.

Državna zbornica.

Dne 7. marca se je vršila zadnja seja državnega zbora pred Veliko nočjo. Prvo branje predloge o krošnjarstvu se je dokončalo in zakonski načrt se je nato odkazal obrtnemu odseku. Obravnavalo se je potem o predlogi, tičeči se delovnega časa in zatvornitvi trgovin. Prvo branje te predloge se je pretrgalo in seja zaključila. Prihodnja seja, ki se bo vršila šele 8. aprila ali še pozneje, se bo naznanila pismenim potom.

Mali finančni načrt.

Finančni odsek državne zbornice je oni del poročevalčevega načrta, ki se tiče preodkazil od davka na žganje, neizpremenjen sprejel in odklonil vse izpreminjevalne predloge.

Znižanje hišnonajemninskega davka.

Pogajanja, ki so se pred kratkim vršila med strankami in vlado o hišnonajemninskem davku, so imela ugoden uspeh, ker je finančni minister v nekem pogovoru zastopnikov strank izjavil, da misli v povelikonočnem zasedanju zbornici predložiti zakonski načrt o znižbi hišnonajemninskega davka. Vladna predloga se bo predvsem bavila z znižanjem hišnonajemninskega davka v onih krajih, ki so temu davku popolnoma podvrženi, slično kakor se naj uvede znižanje pri hišnorazrednem davku tam, kjer sta samo eden do dva stanovalna dela. Vrhutega pa bo vladna predloga, toda pod čisto določenimi pogoji, skrbela tudi za splošno znižanje hišnonajemninskega davka.

Volilna preosnova na Ogrskem.

Volilna reforma je na Ogrskem sprejeta. Predložila se bo takoj magnatski zbornici.

Državnopravni odsek magnatske zbornice je razpravljaval dne 11. marca popoldne o predlogi volilne preosnove, ki se je po kratki debati v posameznostih sprejela.

Goriški deželni zbor razpuščen.

Po poročilu uradne dunajske „Wiener Zeitung“ se s cesarskim patentom z dne 2. marca razpušča goriški deželni zbor, ki je bil leta 1908. voljen, in se odredi nove volitve.

Nadomestne deželnozbornske volitve v mestni skupini Kamnik-Radovljica-Tržič.

Pri zadnjih nadomestnih volitvah, ki so se vršile 4. t. m., je bil izvoljen deželnim poslancem primarij dr. Vinko Gregorič s 362 glasovi. Protikandidat notar Marinček je z 200 glasovi propadel.

Balkanska vojna.

Vojne operacije.

Vsled visokega snega in hudega mraza so bile vojne operacije pri Čataldži in Galipolju zadnji čas onemogočene. Obnovile so se šele pred nekaj dnevi osobito pred Skadrom, katerega hočejo združeni Srbi in Črnogorci na vsak način zavzeti.

V severni Albaniji se je začela vstaja proti Srbiji. Pred Odrinom ni bilo do sedaj nič posebnega.

Le Grki so imeli pri Janini uspeh. Dne 6. marca zjutraj so zavzeli mesto. Essad paša se je vdal z 22.000 možmi. Različni listi trde, da ni Janina padla v roke Grkov vsled njihove hrabrosti, ampak vsled izdaje.

Mirovno vprašanje.

Turški poslaniki so stavili velesilam nove predloge, ki se pa smatrajo za nezadostne. Visoka porta hoče balkanski zvezi odstopiti največji del osvojenega ozemlja pod pogojem, da bo šla meja preko Inije severno od Midije, Kirkilise, skoz dolino Marice do Enosa. Turčija pa vztraja pri tem, da ji ostane večji del otokov, ki si jih je pridobila Grška in da ne plača nikakoršne vojne odškodnine. Drinopolje je, kakor vse kaže, Turčija že opustila.

Balkanski zavezniki pa zahtevajo: 1.) Takojšnjo ustavitev sovraštev po podpisu miru; 2.) izročitev

Drinopolja, Skadra in Janine zaveznikom; 3.) določitev turško-bolgarske meje ob črti Rodosto-Midija po turško-bolgarski vojaški komisiji; 4.) prepustitev polotoka Galipoli zaveznikom; 5.) odstop zasedenih otokov v Egejskem morju Grški; 6.) plačilo vojne odškodnine zaveznikom; 7.) izmeno vojnih ujetnikov; 8.) sultanu se dovoli, da izvoli v balkanskih državah nadomestnika za verska opravila kalifata; 9.) obnovitev vseh pogodb in dogovorov, ki so obstojala med Turčijo in zavezniki pred izbruhom vojne in 10.) končno veljavno priznanje aneksije Krete po Grški.

Turška vlada je sporočila angleški vladi, da se glede sklepa miru popolnoma zaupa velevlastem.

O možnosti pomirja vladajo v merodajnih krogih jako skeptična mnenja. Posredovalna akcija velesil je bila sicer v vodilnih krogih milo sprejeta, toda tudi sedaj se nam vrivajo dvombe, ali se bo velesilam posrečilo, da dovedejo Turčijo do tolike popustljivosti, ki je za sporazum neizogibno potrebna. Porta še vedno čaka s sklepi, po katerih bi se spravila mirovna pogajanja v pravi tir. Njena radovoljnost, odstopiti Drinopolje, je zopet nesigurna; kajti v slučaju odstopitve Drinopolja se boji turška vlada notranjih prekucij. A tudi s to privolitvijo bi ne bila pot do sporazuma dovoljno uravnana. Bolgarska je vsled velikih žrtev, ki jih je povzročilo nadaljevanje vojne, primorana, kakor tudi nje zavezniki, vztrajati pri tem, da Turčija plača vojno odškodnino.

Dokler ne bo prišlo v tem oziru do poravnave med stališči balkanskih držav in turške vlade, potem si od posredovanja velesil ne da obetati bistvenega uspeha. Premislivši te okoliščine, so politični krogi bolgarski že uverjeni, da se bodo mirovna pogajanja mogla uspešno vršiti še le po zavzetju Drinopolja.

Turčija.

V Carigradu so prišli na sled daleč razširjeni zaroti proti članom komiteja, kateri stoji na čelu tajnik princa Sabah Eddina, Lutsi bej.

Notranji položaj Turčije je zelo resen in lahko še pride pred sklepom miru do silovitih izbruhov, če se ne bo kmalu sklenil mir. Azijatske čete, ki se nahajajo na bojišču, so izjavile častnikom, da se hočejo vrniti domov, če ne bo v kratkem prišlo do odločilnega boja. Po raznih poročilih soditi, tudi ni dvoma, da vladajo med Mladoturki huda nasprotstva o mirovni določbah. Jasno se pojavljajo nasprotujoča mnenja, ki ovirajo vlado, da bi hitro sklenila mir.

Veliko nesoglasje v balkanski zvezi.

Z Dunaja poročajo: Nesoglasja med balkanskimi zavezniki, ki se brzkone ne bodo dala zmanjšati, zavzemajo vedno bolj ostre oblike in otežujejo tudi sklepanje o odgovoru na noto velesil. Iznova so se pojavile neke sporne točke, ker Črna gora brezpogojno vztraja na Skadru in ker hoče Grška, koje samozavest postaja po zavzetju Janine vedno jasnejša, imeti poroštvo glede otokov ob maloazijski obali. Bolgarija in Srbija se trudita, da bi oba zaveznika odstopila od svojih terjatev. Bolgarija povdarja, da se pogajanja s tem še bolj otežkočijo, Črna gora in Grška pa namigujeta, da bi Bolgarija sama lahko dala lep vzgled, če ji je v resnici za skorajšnji sklep miru, s tem, da opusti Odrin. Staviti nezmerne terjatve, zaveznikom pa svetovati, naj bodo zmerni, to je postopanje, ki ne soglašja z zavezniško zvestobo in edinostjo.

Demobilizacija.

S srčno veselostjo so vsi pozdravljali poročilo o razoroževanju ob rusko-avstrijski meji. „Fremdenblatt“ je objavil uradno v sredo sledečo demobilizacijsko naredbo:

Izmenjava lastnoročnih pisem, ki se je izvršila med Njega Veličanstvom cesarjem Francem Jožefom in Njega Veličanstvom carom Nikolajem, je vnovič dokazala, da dogodki na balkanskem polotoku niso izpremenili čustev prijateljstva med obema vladarjema in da je ohranitev miru neprestani cilj njunih prizadevanj.

Obe vladi sta zato prišli do zaključka, da gotove zgolj defenzivne odredbe, ki so se izvršile v obmejnih pokrajinah obeh držav, po razmerah niso več upravičene. Zato se je sklenilo zmanjšanje avstro-ogrskih čet v Galiciji na normalno mero in ravnotako se bo odredila odpustitev ruskih rezervistov onih letnikov, ki bi se imeli odpustiti preteklo jesen.

Seveda naznanja to poročilo le principiелni sklep obeh držav, da se vojaške odredbe ob skupni meji preklicajo, ne da bi se čas demobilizacije natančneje označil.

Ob južnovzhodnih mejah pa se sedaj še ne bo demobiliziralo. Tu ostanejo vojaki še za nedogleden čas pod orožjem. Rusija je sicer po peterburški brzjavni agenturi izjavila balkanskim državam, da Avstro-Ogrska nima nobenih napadalnih namenov proti svojemu sosеду. Dvomljivo pa je, če se je ta izjava vršila v soglasju z dunajskim kabinetom?

Tedenske novice.

Iz justične službe. Kakor poročajo z Dunaja, je podelil cesar deželnosodnemu svetniku in predstojniku okrajnega sodišča na Vrhniki Matevžu Kobalu naslov in značaj višjesodnega svetnika.

Pravico javnosti je podelil minister za uk in bogočastje knezoškofijski zasebni gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1912/13. Gimnazija je dobila tudi pravico, da sme imeti zrelostne izkušnje in izdajati državnoveljavna zrelostna izpričevala.

Zdravstveno stanje Sv. očeta. Po poročilu „Corriere d' Italia“ poteka bolezen Sv. očeta normalno. Zdravniki izjavljajo po vsaki preiskavi, da je papež dobre volje in da bo po nekaj dneh popolnoma okreval.

Kranjska deželna banka je predložila deželnemu odboru v zadnji njegovi seji dne 8. t. m. bilanco za poslovno leto 1912. v odobrenje. Bilanca izkazuje splošnega poslovnega prebitka 31.120 K 38 v, pri čemer pa niso vračunjeni upravni stroški. Deželni odbor bo priporočal deželnemu zboru sledečo razdelitev tega prebitka: 1.) posebnemu rezervnemu fondu za pokritje upravnih stroškov se odkáže 16.000 K; 2.) posebni rezervi za kurzne izgube 10.000 K; 3.) splošnemu rezervnemu fondu pa končni ostanek v znesku 5120 K 38 v.

Deželni mlekarški tečaj na Vrhniki se priredi letos od 15. aprila do 15. septembra za moške, za ženske pa od 1. junija do 15. septembra. V vsakem tečaju se sprejme kvečjemu 10 moških in 10 ženskih udeležencev v starosti od 18. do 28., oziroma od 16. do 30. leta. Vsi udeleženci bodo imeli prosto stanovanje, za hrano pa morajo skrbeti sami. Pouk je za deželane brezplačen, vnanji pa bodo morali plačati 40 do 50 K ukovine. Za udeležence iz Kranjske je določil deželni odbor šest ustanov po 150 K, za udeležence pa šest ustanov po 100 K. Lastnoročno

pisane prošnje za sprejem je vložiti najkasneje do prvega aprila na deželni odbor.

Pojedelski učni tečaj priredi deželni odbor kranjski v nedeljo, dne 16. marca, in v sredo, dne 19. marca, v ljudski šoli v Trebnjem s sledečim sporedom: V nedeljo ob pol 8. uri zjutraj poročja asistent deželne zadruge dr. Josip Podobnik o posojilnicah in kmetijskih zadruzah, ob 11. uri predpoldnem deželni živinozdravnik Franc Črne o prvi pomoči pri živini, ob 3. uri popoldne župnik Tomaž Rožnik o reji goveje živine. — V sredo ob pol 8. uri zjutraj poročja strokovni učitelj Albert Vedernjak o gnojenju in pridobivanju krme, ob 11. uri predpoldne strokovni učitelj Rudolf Zdolšek o sadjarstvu, ob 3. uri popoldne ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu Viljem Rohrmann o svinjereji.

Igranje s srečkami ogrske razredne loterije je na Avstrijskem prepovedano. Zato se občinstvo resno opozarja, da naj ne kupuje takih srečk, če jih razni sitneži še tako vsiljujejo, ker se te srečke v Avstriji konfiskujejo in se oni, ki so jih nepostavno kupili, občutljivo kaznujejo z denarno globo. Slučajni dobitok zapade državnemu zakladu.

Zbirka za naše zrakoplove. Dozdanja zbirka za udejevitve avstrijskega zrakoplovnega brodovja znaša nad en milijon kron. Na čelu stoje tej zbirki član gosposke zbornice Dreher, nadalje bančne hiše Gutmann, Rothschild in Schoeller s 100.000 K, po 50.000 K sta prispevala Hugo pl. Noot in Karel vitez pl. Skoda, kakor tudi avstrijske kolonije na Bavarskem.

Ogenj v dimniku je nastal 10. t. m. po noči na južnem kolodvoru pri poštnem uradu. Stražnik je takoj obvestil prostovoljno požarno brambno in rešilno društvo, ki je prišlo takoj z enim oddelkom na lice mesta in ogenj prav hitro zadušilo.

Samomor vojaka. V zaporu vojašnice alpskih lovcev v Celovcu se je pred nekaj dnevi obesil neki topničar polka št. 3.

S samokresom obstrelil. Pred tednom je prišel k posestnici Frančiški Ragelj v Trbincah (sodni okraj Novo mesto) sosedski pastir Ferdinand Zalar na obisk in se je jel v sobi igrati s samokresom. Pri tem se je sprožil samokres in projektil je zadel Rageljevo, se vdrl v desno laket in jo težko poškodoval.

Težko ranjen. Pri naboru, ki se je vršil 7. t. m. v Kamniku, je sunil neki fant 22letnega zidarskega pomočnika Janeza Rahnetta iz Ihana z nožem v trebuh in ga težko ranil.

S kolesom jo je hotel popihati. V soboto 8. t. m. si je hotel mlad fant, ki se je imenoval Franc Sušnik in dejal, da je v hotelu pri Slonu za slugo, izposoditi pri tukajšnjem izposojevalcu koles za nekaj časa kolo, ki je bilo vredno 100 K. Ko je že stopil na kolo in se hotel odpeljati, se je izposojitelju vsa stvar le zdela sumljiva. Fant je padel s kolesa, ga pustil na mestu ležati in jo je ubrisal proti državnemu kolodvoru. Izposoditelj ga je zasledoval, ga dohitel blizu državnega kolodvora in zaprl v stranišče tako dolgo, da je prišel orožnik. A malopridnež je izginil in še le po dolgem iskanju so ga našli v neki podstrešni sobi pod posteljo skritega. Ker so bile njegove povedbe neresnične in je očitno hotel izposojevalca opehariti, so ga izročili okrajnemu sodišču.

Tatvina. Dne 8. t. m. zvečer se je vtihotopil v pisarno kamnoseškega mojstra Feliksa Tomana na Resljevi cesti neznan tat in ukradel iz mize dve glavni knjigi, potem troje starodavnih knjig, in sicer gotški abecednik, nemško srednjeveško in laško srednjeveško stavbenstvo ter izpolnjeno poštno nakaznico z dvema bankovcema po 50 K. Tat je knjige odnesel v rdečem namiznem prtju.

Kdor bi zamogel dati kake podatke za izsleditev tatu in knjig, dobi od oškodovanca 100 K nagrade.

Tatinski natakar. Pred dvema leti je bilo v kavarno Avstrijo vlomljeno in ukradenih več svalčic ter izpraznjen nabiralnik Ciril-Methodove družbe. Nekaj dni potem pa je bila v gostilni pri Auru natakarku Petru Roškarju med tem, ko je zadremal, ukradena denarnica s 70 kronami. Sumljiv teh tatvin je bil 25letni brezposelni natakark Štefan Veršec, rodом iz Zagreba, kateri je bil pa takrat neznano kam izginil. Te dni se je povrnil in bil aretiran.

Hudoben in kradljiv hlapec. Komaj 15 let stari Janez Urbas iz Spodnjega Logatca je bil v preteklem mesecu uslužben pri posestniku Francetu Kogovškemu v Zaplani kot hlapec. Nekega dne, ko je bil sam v hlevu svojega delodajalca, vzel je kos železa in s tem zbil telici iz same hudobije eno oko. Kmalu nato je ubil svojemu gospodarju mlado ovco. Ko je bil Urbas nato iz službe odpuščen, je pa gospodarju še ukradel eno ovco, ki je bila vredna 12 kron.

Umrli so v Ljubljani. Marija Dolinšek, bivša delavka, 81 let. — Janez Ravnihar, krojaški pomočnik, 18 let. — Vida Teran, hči užitninskega paznika, 2 leti. — Barbara Kodrca, zasebnica, 52 let. — Jernej Mele, hlapec, 49 let. — Jožefa Novak, hči tovarniškega delavca, 11 mesecev. — Franc Oman, ključavničar, 69 let. — Gabrijela Jerala, hči stolarskega mojstra, 3 tedne.

Razne stvari po svetu.

Novi italijanski dreadnoughti. „Corriere della Sera“ poroča, da se je admiralski svet izrekel za velik tip ladij, ki bodo imele 35.000 ton. Oborožene bodo te ladje s topovi 38,1 cm, in sicer v 4 stolpih, v katerih bodo po 3 topovi. Do l. 1916 bodo zgradili 4 take ladje. Vsaka ladja bo stala 100 do 110 milijonov lir.

Brezlična zveza med Gibraltarjem in Washingtonom. Dne 11. t. m. se je prvikat posrečilo, od Gibraltarja v Washington odposlati brezlično brzojavko.

Sufragetke na Angleškem. Ko sta se kralj in kraljica v torek peljala k parlamentu, predrlo je pet sufragetk vojaški kordon, da bi vrgle v kraljevo kočijo prošnjo za uvedbo ženske volilne pravice. Zenske so prijeli, preden so prišle do voza.

Potres v Guatemali. Po poročilu ameriškega poslanika v Guatemali je bil zadnjo soboto tam velikanski potres, ki je uničil neko mesto. Mnogo ljudi je prišlo pri tem ob življenju.

Orkan v Avstraliji. V okolici Sidneya v Avstraliji je razsajal pred kratkim grozen vihar, ki je napravil strašna opustošenja. Škoda znaša baje štiri milijone mark. Vihar je razdejal mnogo hiš. V pristanišču je bilo mnogo ladij več ali manj poškodovanih.

Najstarejša nevesta. V Los Angelesu se je pred kratkim razpravljalo o vprašanju, ali se naj dovoli, da se omoži 105letna starka Marcelina Elisalda s 86letnim starčkom Plesantinom Leonom. Sodnik je nato odredil, da mora priti nevesta, ki je bila starega španskega plemenitega rodu, k sodišču, da zamore slučaj na podlagi osebnih opazb razsoditi. Gospod Leon je dejal, da ljubi svojo nevesto že nad petdeset let.

Glas umrlega pri lastnem pogrebu. Pri nekem pogrebu v mestu Cork na Irskem se je nedavno odigral nenavaden slučaj. Mož, ki je bil med najodličnejšimi možmi, je umrl in se je imel pokopati. Ko je duhovnik dokončal svoj govor, začuli so naenkrat glas umrlega, ki si je pri svojem lastnem pogrebu zapel duhovsko pesem. Žena umrlega se je ob zvokih te pesmi onesvestila,

ker si ni mogla razložiti, odkod da prihaja zdajci glas. Končno pa se je slučaj pojasnil. Neki znanec umrlega je hotel, da bi sorodniki še enkrat slišali pokojnikov glas, in je v to svrhu postavil fonograf, na katerem je bila plošča z duhovsko pesmijo, kojo je mož pel, ko je bil še živ. Toda uspeh ni bil tak, kakršnega si je domneval, kajti vdova je ležala dve uri v nezavesti in je le počasi zopet oživela.

Vojna moč posameznih držav. Avstro-Ogrska ima v miru 395.000 mož, v dobi vojske pa 1.260.000 mož, ki so popolnoma izvežbani. Nemčija ima v mirni dobi 546.000 vojakov, kadar je vojska pa 4.000.000 z domobranci in rezervisti. Francoska ima v miru približno 530.000 mož, ob času vojske pa lahko oboroži 4.500.000 mož. Rusija ima v dobi miru 1.480.000 mož, v vojskinem času pa 3.500.000. Angleška ima 435.000 vojakov, v vojsko pa lahko postavi 950.000 mož.

Potrebščine nekega ameriškega nedorastlega dekleta. V New Yorku živi 15letna sirota, Helena Ana de Witt, kateri se na videz zelo slabo godi. Stari oče ji je pred nekaj leti zapustil malo premoženje petih milijonov kron in ko ji je v preteklem letu umrl njen oče Viljem de Witt, ji je zapustil tudi še malo vsotico enega in pol milijona kron. Gospodična Helena ima tedaj vsega premoženja šest in pol milijonov kron, katerih obresti znašajo približno 300.000 K. S tem denarjem bi malo dekle prav lahko in dobro izhajalo, ko ne bi varčna varstvena oblast odredila, da dobi Helena de Witt do svoje polnoletnosti za izobrazbo in vzgojo le 60.000 K, ostanek na obrestih pa se naj priloži premoženju. In glej, nato je prišel njen varuh in stric k varstveni oblasti in predlagal, naj to rento zviša na 100.000 K, ker inace ne more deklica dostojno živeti. Po številkah je dokazal, da mora mala Helena s 60.000 K na leto stradati. Ona obiskuje najodličnejšo dekliško šolo v New Yorku, ima učitelja za glasovir, ki ga mora z zlatom plačati, ima svojo hišno iff vzgojiteljico, potrebuje na leto šest do osem popolnih oblek in ravno toliko klobukov in obišče enkrat na leto Nizzo. Varuh je slovesno izjavil, da bi s 60.000 K ne mogel izhajati in da ji je moral že dati denar iz lastnega žepa. In res, varstveni sodniki so uvideli revščino mlade dednice in so ji radovoljno zvišali letni prihodek na 100.000 K.

Nesreča v kinematografu. Pred kratkim se je v neki vasi na Francoskem zgodila grozna nesreča. Razletel se je film, ki ga je iskra užgala. Ljudstva se je polastila grozna panika; 46 oseb je bilo ranjenih, med temi deset nevarno. Veliko ljudi je zadobilo opekline, več gospa in otrok je bilo v gnječi pri izhodu pohojenih.

250.000 dolarjev na dan. Ameriški milijarder John D. Rockefeller „zasluži“ vsak dan 250.000 dolarjev ali dober milijon kron. Rockefeller ima 244.419 akcij New Jersey društva, ki so vredne 220 milijonov dolarjev in ki mu prinašajo na leto 45 milijonov. Od Standard Oil Company of Indiana ima 74.460 akcij, ki so vredne sto milijonov dolarjev in ki mu donajajo 18 milijonov dolarjev dividend na leto. Od ostalih podjetij Standard Oil Company dobiva Rockefeller orjaške svote, okolo četrtil milijarde dolarjev. Pri tem še niso vračunjeni dohodki njegovega edinega sina. Njegov brat je le znan po vsem svetu kot kralj petroleja. Rockefellerju se vsak dan pomnoži imetje za milijon.

Izseljevanje v Ameriko. Po statistiki priseljeniške komisije v New Yorku se je preselilo v Zedinjene države v prvih desetih mesecih leta 1912. za 200.000 duš več, kakor v istem času leta 1911., in sicer 750.553 ljudi. Glavni del priseljencev prihaja v Ameriko iz Avstrije, Rusije in Italije.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

Važnost umetne gnojitve v kmetijstvu.

Nedvomno je, da se naši kmetovalci trudijo, da bi svoja polja in svoje travnike po možnosti v najizdatnejši meri izkoriščali in s tem dosegli najvišje letine. Toda če primerjamo proizvodno zmožnost naših zemlja z ono drugih dežel, potem razvidimo, da smo še jako oddaljeni od najvišjega obrodka.

V desetih letih se je pridelalo poprečno vsako leto na enem hektaru ($1\frac{3}{4}$ orala) v Avstriji: pšenice 12,6, rži 11,9, ovsu 10,7, ječmena 13,2, krompirja 85,4, sena 27,6, detelje 35,3 meterskih stotov. V Nemčiji: pšenice 20,19, rži 15,18, ovsu 18,46, ječmena 19,72, krompirja 136,29, sena 37,38 in detelje 44,83 meterskih stotov.

Poprečno zaostajamo torej pri nas s pridelki za 30 odstotkov za Nemčijo. Glavni vzrok temu pa je ta, da ne gnojimo naše zemlje tako intenzivno z umetnimi gnojili kakor se to godi na Nemškem in v mnogih drugih državah in pokrajinah.

Posebno kalijeva gnojila (kajnit, 40%na kalijeva sol) se pri nas nikakor ne uporabljajo tako, kakor bi se morala uporabljati.

Če primerjamo množino kalija, ki ga uporabi Nemčija, posebno pa pokrajine, ki se drže avstrijske države,

z ono, ki ga porabijo Češka, Moravska in Šlezija, t. j. dežele, ki so v kmetijstvu najbolj napredovale, je velik razloček Avstriji v kvar. Akoravno Šlezija med avstrijskimi deželami razmeroma uporabi največ kalija, zaostaja le za prusko Šlezijo za 845,9 kilogramov.

Se neugodnejše stoji z uporabo kalija v ostalih avstrijskih deželah. Slično, če tudi ne tako pomembno, je razmerje med Avstrijo in Nemčijo pri uporabi drugih umetnih gnojil.

Obogatimo torej svojo zemljo, polja in travnike izdatno z najvažnejšimi rastlinskimi redilnimi snovmi, t. j. s kalijem (kajnitom, 40%no kalijevo soljo), fosforovo kislino (Tomaževo moko, superfosfatom in dušikom), čilijskim solitrom (žveplenokislom amonijakom), potem bomo dosegli ravno tako dobre letine, kakor kmetovalci v Nemčiji. Kjer ne zadostuje hlevski gnoj — in to je malodane povsod — tam se mora jaranam dopomagati z umetnimi gnojili. Priporočamo torej, da se pognoji en oral zemlje poleg hlevskega gnoja še s 50 do 70 kg 40%ne kalijeve soli ali z 200 do 300 kg kajnita, z 200 do 300 kg Tomaževe moke (žlindre) in s 60 do 80 kg čilijevega solitra. Kalijevo sol in Tomaževo moko prej dobro zmešaj in jo potem precej zgodaj pred obdelovanjem raztrosi. Polovico čilijevega solitra raztrosi pred obdelovanjem, polovico pa pozneje pred setvijo. Žveplenokislom amonijak se ne sme zmešati s Tomaževo moko.

Pravkar je izšla in jo najtopleje priporočamo kot odlično velikonočno darilo:

Biblioteka pisateljev sedanje dobe. Zvezek III.

Anton Novačan:

NAŠA VAS

II. del.

Broš. K 3.—

Vež. K 4·50

A. Debeljak piše v št. 5. «Ljubljanskega Zvona» z dne 5. maja 1912:

Anton Novačan, Naša vas, I. del . . . Evo vam iskrene, sugestivne knjige, kakor je nisem že dolgo čital v domačem jeziku! Ni še epopeja naše vasi — take pričakujemo šele v tretjem zvezku — ampak muzivno zložena, bleščava plošča, v kateri ima vsak kamen svojo ceno v predočitvi vaškega značaja . . .

Delo tvori organsko celoto, najsi so posamezni predmeti jako pestrobojni. Tudi če ni vaša duša podobna klavirju, kjer se vsaka poedina struna odzove temu ali onemu sorodnemu zvoku, gotovo najdete pri raznovrstni izbiri nekaj zase. Osobito slovenskim mladenkam in dovtetnim nepostarancem raznih letnic bodo prijali filmi entuzijasta Novačana, posuti s cvetnim prahom pristrénega simpatiziranja z rodno grudo in tlačenim rodom . . . Da smo v Franciji, bi jo dali našim malčkom v roke . . . Ali postane avtor «Naše vasi» kdaj naš Bartsch? . . .

Nad vse prijazen sprejem, ki ga je bil mladi pisatelj vobče deležen o priliki izdaje I. dela njegovega ciklusa «Naša vas», nas navdaja z upanjem, da bo tudi II. del te zbirke, ki je baš izšel, prav tako ugajal.

Že izšla dva zvezka „Biblioteke pisateljev sedanje dobe“ obsegata:

1. A. Novačan: **Naša vas**, I. del, vež. K 4·50, broš. K 3.—.
2. A. Pugelj: **Ura z angeli**, vež. K 4·50, broš. K 3.—.

Pripravljajo se še: Golar, **Gorenjske povesti**; Ena Premkova novela; Korun: **Madonna della Sedia** i. dr.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
založna knjigarna v Ljubljani.

Dobro, sladko seno

še lahko odda graščinsko oskrbnitvo
Impolca, pošta Radna na Dolenjskem.

Zmožen

strojniški ključavničar

samostojen delavec, se išče za popravilno delavnico: Tovarna za olje, Zidani most.

Pečatnike

vsake vrste, za urade, društva,
trgovce itd.

Anton Černe

izdelovatelj štipilij

Ljubljana, Stari trg 20.

• Cenik brezplačno. •

Poljedelske stroje

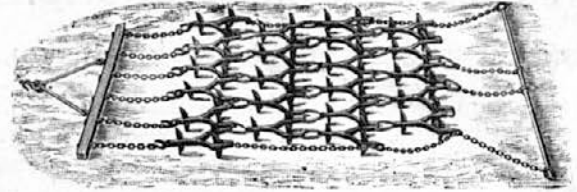
vsake vrste imata v veliki izbiri v zalogi
Schneider & Verovšek, trgovina z
železino, Ljubljana, Dunajska cesta.

Par lepih, težkih, pitanih

volov

ima naprodaj graščina Impolca, pošta
Radna.

Kdor potrebuje za spomlad plug ali travniško brano

naj si ogleda veliko zalogo raznih plugov, in sicer **fino izdelane štajerske pluge** za lahko in močnejše za težko zemljo, **dvojne hribovske pluge osipalnice**, **jecklene univerzalne pluge** (Sackov sistem), vseh vrst **travnih bran** in sploh vseh strojev za poljedelstvo po nizki ceni pri

KAROL KAVŠEKA
naslednikov

Schneider & Verovšek

trgovina
z železino

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Zahtevajte brezplačni cenik.

Tovarna za stroje G. TÖNNIES

Ljubljana

kovačnica za kotle, železo-
in kovinolivarna.

Špecialna tovarna strojev za obdelovanje lesa, turbin in transmisij s samo-
mažočim ležakom — **Špecialni stroji**
za izdelovanje upognjenega pobištva, les-
nih jermenskih kotečev, sodov, zabojev,
kakor tudi stroji za lupljenje lesa, tavoletti-
izdelovanje itd. **Patentovani valjni**
polni in razdelilni jarmenik z največjim
uspehom. — **Jarmeniki za vodni nagon**,
popolnoma železne ali pa leseno-železne
konstrukcije. — **Francis-turbine** oso-
bito za žagine naprave, zvezane neposredno
z vratilom. — **Popolna oprava** za mi-
zarske, strgarske in kolarske delavnice,
žage, tovarne za parkete, kakor tudi za
vse lesne industrije v najsolidnejši, ne-
presegljivi izvršbi.

**Parni stroji, parni kotli,
žične proge. Motorji.**

Sanatorium Emona

v Ljubljani, Komenskega ulica št. 4.

Privatno zdravišče za notranje in kirurške
bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli.

Lastnik in šef-zdravnik:

Dr. Fr. Derganc, primar
I. kirurškega oddelka deželne bolnišnice.

Peter Lassnik

Ljubljana

trgovina s špicerijskim in materialnim
blagom, barvami, vinom, delikatesami,
semenjem in rudninskimi vodami

se priporoča

v dobavljanje travnega semenja, me-
šanice travnega semenja za obronke,
travne in postajne vrte, istotako vsake

□ □ vrste travnega semenja. □ □

Reelno! Dobro! Ceno!

Mihael Kastner

Telefon št. 36. Ljubljana. Telefon št. 36.

Na lov za brzojave: Kastner, Ljubljana.

Glavna zaloga vseh tu- in inozemskih rudninskih
vodâ in vrelcev.

Vsak dan se dovaža sveža voda.

Grenka voda.

Fran Jožefova, Friedr. chshallska. Hunyady
Janoševa. Pálna. Rakoczyjeva. Lajos
Zaječiska (Saidschitzer).

Različna rudninska voda.

Bilinska slatina kislica. Emška Kränchen.
Franzensbadski Natalijin vrelc Fachinška.
Giesshübelska. Mattonijeva. Gleichenerški
Emin vrelc. Gleichenerški konstant stu-
dene. Guberska srebrenica. Hallška jodova
voda. Karlovarski mlinski vrelc. Karlo-
varski grajski vrelc. Karlovarski vrelc
(Sprudel). Krondorfska Štefanija. Leviko,
močna ali lažja. Marijinovarski Krizki vre-
lec. Preblavška. Radenska, v zabojih po
25 stekl. Deželska rogaška. Tempeljski
vrelc, v zabojih po 25 in 50 stekl. Vrelc
Styria, v zabojih po 25 stekl. Rimski vre-
lec, v zabojih po 36 stekl. Roncegno. Sal-
vator, v zabojih po 25 stekl. Selter, kra-
ljevska, v steklenicah in vrčkah. Vichy.
Mattonijev močvirski lug za kopelji. Mat-
tonijeva močvirska sol, v zabojkah po 1 kg.
Prodaja na debelo morsko, živinsko, lizno,
namizno in kuhinjsko sol. Tudi slanico in
lužico za kopeli.

Velika zaloga špicerijskega blaga.

Zaloga petroleja, olja za mazanje, bencina
iz tržaške čistilnice za rudninsko olje.

Kupuje prazne sode za petrolej in drugo olje po
najvišjih cenah.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Krojaške potrebščine, plateno, tkano in drobno
blago. Usnjene rokavice firme J. E. Zacharias,
dvorni in komorni založnik. Trakovl, čipke in
zankanje. Predpasniki, stezniki in žepne rute

**Favoritni in mladinski
modni albumi ter vsi kroji**

so vedno v zalogi pri firmi

M. Ranth

Ljubljana, Marijin trg št. 3.

Glavno zastopstvo za Kranjsko.

Austro-Americana-Line.

Edina domača avstrijska, najcenejša, za
Slovence najpripravnejša direktna proga,
po kateri vozijo najhitrejši, najnovejši in
najmodernejši brzoparniki prve vrste, čez

Trst-New York-Buenos-Aires

(oceanska vožnja traja sedem do osem dni).

Vsak potnik dobi dovolj domače hrane,
dvakrat na dan vino in bel kruh. Zdrav-
niki in mornarji na parnikih govorijo slo-
vensko. Na parnikih je električna razsvet-
ljava, kopelji in 15-minutna postrežba. Pot-
nikom daje se za vsako vožnjo nova po-
steljna in jedilna oprava, in stojijo do
New Yorka kakor tudi do južne Amerike
pod avstrijsko vlado, katera jih varuje,
nimajo nobene meje za prekoračiti, niso
prisiljeni svojega denarja premeniti in do-
bijo do othoda parnika hrano in stano-
vanje zastoj in je vsak 100 kg prtljage
prost. Vsak, kateri se poda na pot v Ame-
riko, naj se ne da od nobenega zapeljati
za svoj denar, ker je za potnika v Ameriko
edino le agent zmožen in opravičen, di-
rektno in najcenejše preskrbeti. — Torej
kdor želi pošteno, sigurno in zanesljivo
odpotovati in pojasniti, katera se brez-
plačno pošiljajo, dobiti, naj se pismeno ali
ustno obrne na glavnega potovalnega agenta

Simon Kmetetz

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Trdno blago * * * Lepa oprava

L. Mikusch

fabrikant dežnikov in solnčnikov
v Ljubljani, Mestni trg št. 15

priporoča svojo bogato zalogo

dežnikov in solnčnikov

v kakršnikoli velikosti in iz vsakovrstnega blaga,
najpreprosteje in tudi najelegantejše izdelane,
po najnižji ceni. Prekupcem so na zahtevanje
obširni cenovniki franco na razpolago.

Največja izber * Najnižje cene